

Leerrede over Handelingen 2: 14 - 21 gehouden op 2e Pinksterdag, 26 mei 1947, door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen Psalm 68: 16 en 17

Lezen: Hand. 2

Tekst.

Het Woord dan waartoe ik uw aandacht een wijle vraag, vindt u in het tweede hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen vers 14 – 21, waar wij lezen:

- 14 *Maar Petrus, staande met de elven, verhief zijn stem, en sprak tot hen: Gij Joodse mannen, en gij allen, die te Jeruzalem woont, dit zij u bekend, en laat mijn woorden tot uw oren ingaan.*
- 15 *Want deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van de dag.*
- 16 *Maar dit is het, wat gesproken is door den profeet Joël:*
- 17 *En het zal zijn in de laatste dagen, (zegt God) Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees; en uw zonen en uw dochters zullen profeteren, en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen.*
- 18 *En ook op Mijn dienstknechten, en op Mijn dienstmaagden, zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.*
- 19 *En Ik zal wonderen geven in den hemel boven, en tekenen op de aarde beneden, bloed en vuur, en rookdamp.*
- 20 *De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat de grote en doorluchtige dag des Heeren komt.*
- 21 *En het zal zijn, dat een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.*

Wij bemerken in deze geschiedenis dat Satan een zodanige wrede vijand is, die niet de minste eerbied heeft voor het heiligste en verhevenste dat God openbaar brengt. Maar dat hij zelfs het volk nog tot spot en laster aanzet tegen zulke heerlijke en verheven zaken, als er op het pinksterfeest plaats hebben. Nu is het Petrus - dezelfde die in Kajafas' hof zelfs tot driemaal toe de Heere der heerlijkheid verloochende en in Gethsémané de Koning verlaten had - die hier de beide sleutelen des hemels greep. Hij gaat niet aan de gang met: "En ik, en ik en ik zal het eens zeggen." Maar hij greep de sleutelen des hemels en gaat vertellen wat God te zeggen heeft. Wat er in waarheid plaats heeft, hij handelde over God. Dat is dan ook de zaak waarover het gaat.

Wij lezen: "Wij vermogen niets tegen de waarheid". Tegenover de spot en de vijandschap des duivels, die met het heiligste de spot drijft, brengt hij dus de waarheid Gods naar voren.

Laat ons daaruit deze lering trekken dat Satan zó is en blijft, om met het heiligste de spot te drijven. En hij de mens, in onwetendheid, opwekt en aanspoort om dat ook te doen. Daartegen is het enige argument wat doeltreffend is: "het woord van God". Immers de Heere der heerlijkheid Zelf, wanneer hij 40 dagen en 40 nachten door Satan verzocht werd in de woestijn, sprak steeds weer: "Er staat geschreven" en versloeg daarmee de vijand.

Ja, Jezus heeft zelfs zo gehandeld, dat Hij Zich in Zijn bitterst lijden hield - Hij, als het ongeschreven Woord - aan het geschreven woord. "Mi j dorst", "Het is volbracht", "Vader in Uw handen beveel Ik Mijne geest, "Mijn God! Mijn God! Waarom hebt Gij Mij verlaten." Dus hield Hij Zich aan het woord. En Petrus gaat ook aan het handelen uit dat woord. Dezelfde man die in Gethsémané op de vlucht sloeg en in Kajafes' hof Christus verloochende, gaat met zulk een kracht aan het spreken en handelen, dat daardoor allen het zwijgen opgelegd wordt. Ja, maar is dat een wonder? Voor de mens wel, maar naar Jezus' woord niet. Want Hij had gesproken "Gij zijt het niet die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders Die in u spreekt". Dus de Geest Gods en de kracht der genade sprak zich uit. Petrus was hier, door de genade des Geestes, de woordvoerder Gods.

Vervolgens lezen wij: En sprak tot hen "Gij Joodse mannen". Heeft dat nog iets te zeggen: "Gij Joodse mannen"? Ja, want waarvan is het woord Jood afkomstig? Immers van Juda, dat betekent toch Godlover. Dus die moesten niet met God de spot drijven.

Ten andere "En gij allen die te Jeruzalem woont". Dat was immers de stad des groten Konings, waar Hij sprak van boven het verzoendeksel in het heilige der heiligen. Waar de priesters eenmaal in het jaar ingingen met een wolk van reukwerk en bloed.

"Dit zij U bekend en laat mijne woorden tot uw oren ingaan. Want deze zijn niet dronken gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van de dag." Hier is uit de genade Gods waarachtige liefde tot God en ook waarachtige liefde tot de naaste. Christus is niet gekomen om de wet of de profeten te ontbinden, maar om die te vervullen. Dat spreekt zich rechtstreeks uit in liefde, die de vervulling der wet is. Hier treedt zowel de eerste als de tweede Wetstafel op de voorgrond. Vanzelf ligt hierin vervat een rechtvaardiging van die kleine gemeente die daar vergaderd is. Zij worden uit God gediend en uit Zijn genade dienen zij Hem en brengen Hem eer en heerlijkheid toe. Zodanig is hier de zaak.

Zo opent Petrus zijn mond en vinden wij daarin rechtstreeks de reine wet Gods terug. Hij trekt partij voor God en trekt partij voor die kleine gemeente, zich uitsprekend in de liefde tot de naaste. Zij moeten niet met het heilige spotten, maar persoonlijk de voordelen daaruit zien te trekken.

Daaruit volgt nu: "Deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt! Hij zegt niet "gij moet niet schelden", maar hij merkt het zodanig aan, dat zij het niet begrijpen. Hij stelt niet "ik" tegenover "ik", maar hij merkt het aan als een misverstand. Hij probeert hun bij te brengen - "het is pas de derde ure van de dag"- dus dan kan er nog geen sprake zijn van dronkenschap. Maar dit is het, wat gesproken is door de profeet Joël". Dit kan niet anders, of het moet teweeggebracht hebben een ogenblik van stilstand in de gedachten en aangelegenheden van hun hart. Die mensen dronken? Dat zijn zaken die wij niet begrijpen.

Zij stonden zo hoog met Mozes en al de profeten, dus als vanzelfsprekend ook met den profeet Joël, die zo de zonde had bestraft, alsook gesproken had van beloftenissen en gesproken had van zegeningen. Dat brengt gelijk een stilstand teweeg in hun gedachten. Zij worden bepaald bij hetgeen waarvoor zij wel eerbied hebben. Zij worden tevens aangesproken in hun nationaal gevoel, want zij waren immers Abrahams zaad, een apart volk. God had zelf Zijn profeten gezonden. Nu greep de Apostel ze aan in hun zwakke plaats, de eerbied voor de profeten, en kan zich daarop beroepen om duidelijk te maken hoe de zaken in waarheid zijn.

"Het zal zijn in de laatste dagen (zegt God)". Want de profeten spraken uit God, dus van daar: "zegt God". Dus niet: "dat zeg ik", maar God!

Wat hebben wij hier te verstaan onder het woord "het zal zijn in de laatste dagen"?

Is dat zodanig dat de apostel toen al het oog heeft gehad op de voleinding der wereld? Het laatste der dagen? Neen, zeker niet. Want de apostel spreekt rechtstreeks door de Geest van Christus, en die kan niet liegen. Dus heeft hij niet het oog op: vandaag of morgen vergaat de wereld.

De zaak is dit. Wij onderscheiden in de Schriftuur 3 tijdvakken. Het eerste tijdvak is vanaf den beginne na de zondeval tot aan de tijd van Mozes. Toen was er geen geopenbaarde godsdienst. God openbaarde zich aan hen door gezichten, en door dromen. Maar er waren geen vaste wetten hoe God wenste gediend te worden en op welke plaats.

Het is echter geweest dat God aan Israël bij monde van Mozes Zijn wetten en inzettingen gegeven heeft op de Sinai. De tabernakeldienst heeft ingesteld met al de ceremoniële plichten daaraan verbonden alsmede de bloedige offeranden. Het tweede tijdvak is geweest vanaf Mozes tijd tot op de komst van Johannes de Doper, die als de wegbereider voor Jezus heenging zeggende: "Het Koninkrijk der hemelen is nabijgekomen". Vanaf die tijd is er een nieuw tijdvak in de kerk aangebroken. Christus is de Vervuller van de wet. Toen Hij aan het vloekhout des kruises stierf, zo werd door een onzichtbare hand de voorhang gescheurd van boven tot beneden en de toegang geopend tot in het heilige der heiligen en werd als ingeluid dat de oud-testamentische eredienst vervallen en dat nu alles in Jezus vervuld was. Dat wordt bedoeld met de laatste tijd, het laatste der dagen. Dus de tijd des Nieuwen Testaments. De tijd van Christus, dat Hij alle zaken heeft daargesteld, waarvan Mozes en de profeten over gesproken hadden.

De weldaden die uit Christus' arbeid vloeien worden hier opgesomd.

Vooreerst dan: "Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees" en: "Uw zonen en uw dochteren zullen profeteren". Wonderlijk woord: "Van Mijn Geest uitstorten op alle vlees". Vóór het laatste der dagen - het laatste tijdvak van de kerk, waarin geen wijziging en verandering meer zal komen in de openbare eredienst - was de kerk bepaald binnen de grenzen van het Joodse land en tot dat volk, want:

Hij gaf aan Jakob Zijne wetten,
deed Isrel op Zijn woorden letten,
Hij leerde z' in Zijn wegen wandelen.

Maar nu is die muur weggenomen. Hier is sprake: over alle vlees; Jood, Heiden, Griek, Barbaar. Daarom was het ook zulk een verwondering wekkende zaak, dat toen Petrus sprak ten huize van Cornelius, ook zij de Heilige Geest ontvingen gelijk als zij het hier op het Pinksterfeest verkregen. Waarna Petrus zei: "Kan ook iemand het water weren, dat dezen niet gedoopt zouden worden, welke de Heilige Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?". De middelmuur des afscheidsels was weggenomen en nu geldt één en dezelfde wet en leer over alle volkeren der aarde.

Hier staat: "Op alle vlees." Wij wensen niets liever te zijn dan een geestelijk mens, de engelen gelijk en geen vleselijk mens. Maar ja, hebben wij God dan wel nodig en de kracht van Zijn genade en verlichting? Want als wij kunnen leven met eigen godsdienst, met ons doen en ons laten, dan is bij ons de genade niet in aanzijn.

De discipelen hebben drie jaar met Hem verkeerdt, evenwel waren zij mensen uit Adam en wat zij geleerd hadden, wisten zij. Nochtans zijn zij zó, dat, terwijl zij bij Hem zijn en Hij gereed staat om van hen op te varen, hun Woord nog is: "Heere, zult Gij in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weder oprichten?" Zien wij nu hoe zelfs de discipelen nog vleselijke gedachten hadden? Zij vermeenden een uitwendig koninkrijk, waar Christus heerschappij zou voeren en zij mede een verheven plaats zouden innemen. Wat zegt Jezus? "Het komt u niet toe, te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft; maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes". Daaruit zou het wezen, daar zij van die Geest zouden ontvangen, dat zij in zuiverheid zouden verstaan zoals het in het hemelhof is, waardoor zij de werken Zijner genade zouden kennen zoals deze bij God gelden; de waarheid Gods zouden verstaan zoals Jehova zich in Zijn Woord heeft uitgesproken.

Als geestelijke mensen hebben wij de Geest van Christus niet nodig. Maar die hebben wij wel nodig wanneer wij moeten beleven: "wie ben ik in mezelf". Ook de discipelen hebben niet te boven kunnen komen hun afkomst met al wat zij ervan geleerd hadden. Daaruit is het op zijn plaats dat, bij alle kennis van Christus-arbeid, nl.: van zijn vernedering, verhoging, hemelvaart, zijn zitten ter rechterhand des Vaders, het nu die Geest is die hun bezet en als het ware het zegel komt te zetten op Christus' werk. Opdat zij persoonlijk weten de dingen die hun van God geschonken zijn en door die Geest geleid worden om te verstaan: wij zijn kinderen Gods en daaruit worden wij verlicht en gediend.

Dat bedoelt dan ook de profeet Joël met: "Op alle vlees". Jood en Heiden, Griek en Barbaar. Waar zijn onderwerpen die het nodig hebben om uit Hem gediend, verlicht, geschikt, gericht te worden, die God behoeven om Hem te kunnen dienen? Om uit Zijn genade beantwoordend te kunnen zijn aan de heerlijkheid van Zijn Wezen.

Er staat dan: "En uw zonen en uw dochters zullen profeteren". Let wel, wij kunnen elkaar niets geven, wij kunnen ook onze kinderen niets geven. Ja het is zo, dat een vader en een moeder, bij wie verlichting is en enige geestelijke kennis van hun kinderen moeten zeggen: "Die zijn in zonde ontvangen en in ongerechtigheid geboren, geboren om te sterven, en zijn buiten de genade voor eeuwig verloren". Maar nu is er bij God zo'n grote liefde, dat Hij ons niet alleen Zijn woord laat prediken, maar dat Hij ons ook de sacramenten gegeven heeft, de Heilige Doop en het Heilig Avondmaal, en in het sacrament van de doop onze kinderen wil dienen en uitwendig in de christen-gemeente wil opnemen. Daaruit is dat een uitkomst voor ouders die hun zaad zien, want de kinderen der gelovigen worden in de Schriftuur aangemerkt te zijn: het zaad der kerk.

Ouders kunnen hun kinderen niet bekeren, maar krijgen uit Gods liefde de gelegenheid om aan hun kinderen de Heilige Doop te laten bedienen als een heilig teken der genade. Ouders kunnen zo hun kinderen aan God Drie-enig opdragen en overgeven en bidden, zuchten: "Zie op hen in gunst van boven, want wij kunnen onze kinderen niets geven". Al zijn wij tot God bekeerd, al hebben wij die Geest ontvangen als onderpand en erfenis en daardoor de dierbare vaderhand mogen kennen, ja, al zijn wij bedrogen met al de vettigheid van zijn huis, dan kunnen wij daarvan nog niets afnemen en aan ons zaad geven.

God spreekt zich hier zodanig uit: "Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees, en uw zonen en uw dochters zullen profeteren". Wat is dat? Wat wordt daaronder verstaan, dat zij zullen profeteren"?

Dat zij uit en door de genade des Geestes zullen spreken uit de verborgenheid van dat Koninkrijk openbaar brengend de verborgenheden van dat Koninkrijk, daaruit sprekende en handelende. Dat wordt verstaan onder profeteren!

Daarin ligt ook een bron van troost voor alle ouders die met hun kinderen lopen te torsen, omdat God belooft: "Ik zal je zaad ook gedenken en dienen". Daarom laten wij onze kinderen maar veel voorhouden dat zij in de Naam van een drie-enig God zijn getekend door de doop. Dat zij het merkteken van Koning Jezus op hun voorhoofd dragen en dat hun niet minder de belofte van zaligheid en eeuwig leven wordt toegezegd dan aan de volwassenen. Ze voor te gaan, om niet aan deze wereld te hangen, noch daar een thuis te zoeken, maar te zoeken bij God al hetgeen zij nodig hebben om welgetroost te kunnen leven en ook eens te kunnen sterven. God sprak tot Abraham: "En in uw zaad zullen alle geslachten der aarde gezegend worden". Zo worden dan de kinderen der gelovigen gerekend "voor het zaad der kerk". Gedoopte kinderen geeft daar dan acht op, dat God jullie nakijkt, dat Hij jullie aanmerkt als het zaad der kerk. Want daardoor rust op u een zeer grote verantwoordelijkheid, want wat doet gij daarmee? Die eeuwige Majesteit komt niet alleen onze middelbare leeftijd toe, of onze ouderdom, maar ook onze jeugd. Zoek dan zulk een God. En zoek dat verheven en heerlijk werk. En een ieder kan daarvan verzekerd zijn, dat als gij God op uw hart legt en Hem leert zoeken in uw behoeften onder de zonden, daar is aan verbonden: Hij zal zekerlijk niet onthouden hetgeen Hij in Zijn Woord beloofd heeft. Want Hij is een getrouw God en Zijn Woord is de waarheid.

Ten andere is er sprake: "En uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen". Wat wordt verstaan onder: "en uw jongelingen zullen gezichten zien"? Wij weten dat een jongmens onwillekeurig op zijn frisheid, jeugd sterkte en kracht steunt. Wij zijn geen geestelijke maar vleeselijke schepselen. Wij leven bij het zien en zinnelijke. Luther placht al te zeggen dat een jong christen het betrouwen moest hebben van een oud christen en een oud christen de ijver van een jong christen. Geestelijk ligt dan voor de hand, dat beiden gebrek hebben, wat alleen Christus kan vervullen. Men hangt van nature aan het zien en zinnelijke, maar hier is sprake van de kracht der genade en des Geestes, waardoor men afziet van het zien en zinnelijke en gebracht wordt om op God te zien.

Daar hier sprake is van: "Gezichten zien" dan hebben wij daaronder te verstaan, dat God Zich door Zijn Geest en Woord zodanig in heerlijkheid wil openbaren in de werken Zijner genade in Christus, dat die de werken in heerlijkheid en klaarheid openbaar worden en het onderwerp beleeft: "ik zag".

Ten andere "En uw ouden zullen dromen dromen". Een oud mens, och ja, hij gaat wel naar bed, maar als je een dagje ouder wordt, slaap je niet zoveel meer en dan nog licht. Dat hoor je nogal eens van oude mensen. Wanneer ontstaat het dromen? Immers wanneer men vast slaapt. Die vast slapen hebben soms last van dromen. Nu staat hier: "Uw ouden zullen dromen dromen". Dat moet zien op een vernieuwde jeugd, gelijk het staat in psalm 103: "Uw jeugd vernieuwt gelijk eens arends". Dat brengt genade teweeg. Jong opnieuw. Ik denk in deze aan mijns vaders vader. Dat was een begenadigde man; hij had een hartgebrek. Hij was al oud in die tijd toen de Spaanse griep zoveel slachtoffers maakte. Zodoende stierven bij hem in de buurt zeer veel mensen. Die man met z'n hartgebrek moest elke dag wel een dorpsgenoot gaan begraven, totdat het voorbij was. Hij was iemand die, als de weg wat opliep langzaam liep, anders had hij geen adem. Maar in die tijd had hij geen last van moeheid, noch van zijn hart, noch van het één of ander. Waar zat dat toch in?

Nu, in die tijd, toen alles zo in de benauwdheid zat, - want het was verschrikkelijk: zo gezond en zo dood - dus in die tijd, toen een ander in de benauwdheid zat, leerde hij de ruimte voor zijn ziel kennen. Dus vandaar! Die man ging begraven, las en sprak alsof hij een jong mens was. Dat brengt de genade Gods teweeg.

Zo is hier sprake dat de genade die kracht teweeg brengt dat al het zien en zinnelijke ten onder ligt, aan de kant.

Het is nog bekend uit boeken dat de genade zodanig kan overheersen, dat iemand op de brandstapel zelfs toen de vlammen al om hem heen speelden, uitriep: "Dit is een bed van rozen!" Waar was pijn, waar smart? Die was er niet, er was genade. Een paar weken geleden was ik nog bij een zieke, die ontzettend veel pijn had, maar de genade Gods was daar zodanig in aanwezig dat alle pijn als verdoezeld en vernietigd werd. Dat brengt de genade met zich mede.

Als ik hier lees "De ouden zullen dromen dromen" dan handelt dit over een zodanige vernieuwing waardoor zulke zaken openbaar komen.

Ten andere "En ook profeteren". Wat waren knechten en dienst-maagden in Israël?. Dat waren toch lijfeigenen? Zo was het daar toch mede? En nu staat er "Op Mijn dienstknechten en dienst-maagden". Wat kan hiermede anders bedoeld zijn dan, dat het mensen zijn, - zowel mannen als vrouwen, knechten en dienstmaagden - die geknecht zijn onder God. De wereld en heel de boel van dit ondermaanse, ja nu, het hangt ze niet aan. Wat hebben zij eraan? Dus als geknechten onder Gods Majesteit, gelijk er nog staat in psalm 123:

Ik hef tot U die in den hemel zit,
mijn ogen op en bidt;
gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren,
om nooddrift te begeren,
en 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen,
om hulp of gunst te vragen,
Zo slaan wij 't oog op onze HER,
tot Hij ook ons genadig zij.

Dus ganselijk aan God geknecht en aan Hem gebonden in vereniging met Zijn wil. Dat sluit dan wel in: geen ruimte bij onszelf en in deze wereld. Want wij kunnen links noch rechts, maar wat geeft dat. Want wat is er beter dan om bij God geknecht en gebonden te zijn?

Uit onze vaderlandse geschiedenis weten wij dat het van één geldt: een knecht!! Dat was Willem van Oranje. Hoe was die man? Hij heeft zelfs alles verzaakt, rijkdom, eer, zijn goederen en tafelzilver, alles had hij over voor de eer van God en voor zijn onderdanen. Dat zij in vrijheid God zouden kunnen dienen. Toen hij zijn legers moest afdanken, - al zijn geld kwijt was, als berooid man over schoot - ging hij niet bij de pakken neerzitten, maar werd zodanig getroost uit de genade, dat Marnix van st. Aldegonde van hem zong:

Zo het de wil des Heeren,
op dien tijd had geweest,
had ick geern willen keeren,
Van U dit swaer tempeest,
Maar de Heer van hierboven

Die alle dinck regeert,
die men altijd moet loven,
En heeft dit niet begeerd.

Hij schreef zelfs aan zijn broer dat hij bij God in de bank was.
Nu belooft God zulk een mild deel, dat Hij allen die hun leven, zaligheid, hoop en
verwachting op God hebben, zal uitstorten van Zijn Geest. Het is als een beeld van
water dat wordt uitgestort. Daar wordt men dan geheel mee overgoten. Zodanig
spreekt God: dat wil ik verwekken en wil ik schenken. Liefde, Goddelijke liefde,
oneindige barmhartigheid.
Amen

Zingen: Psalm 122: 2.

Zegen.